

SU ÜRÜNLERİ TOPTAN VE PERAKENDE SATIŞ YERLERİ YÖNETMELİĞİ

Resmi Gazete Tarihi: 19.06.2002 Resmi Gazete Sayısı: 24790

• BİRİNCİ BÖLÜM

• Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

- **Madde 1** - Bu Yönetmelik, su ürünlerinin hijyen, kalite ve standartlara uygun olarak, serbest rekabet şartları içerisinde hızlı, güvenilir biçimde tüketiciye sunulmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

• Kapsam

- **Madde 2** - Belediyeler ve/veya gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan yada kurulacak olan su ürünleri toptan satış yerlerinde uyulması gereken asgari genel, teknik, hijyenik, fiziksel ve altyapı şartları ile bu yerlerin kurulma, çalışma, yönetim ve işleyişine, su ürünlerinin perakende satışına ve satış yerlerinde çalışanların sahip olması gereken şartlara ilişkin usul ve esasları, kontrol ve denetime ait hususları kapsar.

• Hukuki Dayanak

- **Madde 3** - Bu Yönetmelik, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 3288 sayılı Kanun ile değişik 23 üncü ve 26 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

- **Tanımlar**

- **Madde 4** - Bu Yönetmelikte yer alan terimlerin tanımları aşağıda belirtilmiştir.
- a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığıdır.
- b) İl ve İlçe Müdürlüğü: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, İl ve İlçe Müdürlükleridir.
- c) Su Ürünleri: Denizler, iç sular ve suni olarak yapılmış havuz, baraj, gölet, dalyan ve çiftlik gibi tesislerden tabii veya suni olarak istihsal edilen, yetiştirilen su bitkileri, balıklar, süngerler, yumuşakçalar, kabuklular, memeliler, sürüngenler gibi canlılarla bunlardan imal edilen ürünlerdir.
- d) Su Ürünleri Hali: Belediyeler yada gerçek veya tüzel kişiler tarafından bu Yönetmelikte yer alan hususlara ve projesine uygun olarak kurulan, su ürünlerinin açık artırma ile toptan satışının, muhafazasının, kalite, hijyen ve sağlık kontrolünün ve dağıtımının yapıldığı, kapasitesi 10 ton/gün ve üzeri olan yerlerdir.
- e) Su Ürünleri Toptan Satış Merkezi: Su ürünleri hali bulunmayan beldelerde, su ürünlerinin, bu amaçla ayrılan alanlarda, bu Yönetmelikte yer alan şartlara uygun olarak, kontrollü toptan satışının yapıldığı, kapasitesi 10 ton/gün'e kadar olan yerlerdir.
- f) Su Ürünleri Toptan Satış Yeri: Bu Yönetmelikte tanımını yapılmış su ürünleri hali ve su ürünleri toptan satış merkezidir.

- g) Perakende Satış Yerleri: Su ürünlerinin doğrudan insan tüketimine sunulmak üzere satışının yapıldığı bu Yönetmeliğin 26 ncı ve 27 nci maddelerinde belirtilen şartları taşıyan balık satış amaçlı dükkanlar, alışveriş merkezleri, semt pazarları gibi yerlerdir.
- h) İşletmeci: Su ürünleri hali veya toptan satış merkezinin bu Yönetmelikte yer alan ilgili hükümlerinin yerine getirilmesinden ve uygulanmasından sorumlu ve yetkili olan belediyeler, gerçek ve tüzel kişilerdir.
- i) Hakem Kurulu: (**Değişik: RG 14/7/2004-25522**) Su ürünleri halinde, su ürünleri müstahsilleri, bunların üst kuruluşları, komisyoncu, balıkçı esnafı ve işletmeciler açısından, bu Yönetmeliğin ilgili maddelerinin uygulanmasında ve anlaşmazlıkların çözümlenmesinde öneriler getirmekle yetkili ve sorumlu olan kuruldur.
- j) İşletme Müdürü: Yönetmelik kapsamındaki su ürünleri hali ile toptan satış merkezlerinin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak idari işleyişinden işletmeci ile birlikte sorumlu olan yöneticidir.
- k) Sorumlu Yönetici: Su ürünleri, gıda ve veterinerlik konularının herhangi birinde en az dört yıllık yüksek öğrenim veren fakültelerle, bu konularda eğitim veren fakültelerin ilgili bölümlerinden mezun olmuş ve bu Yönetmelik kapsamındaki teknik, hijyen ve sağlık konularında görev yapacak kişilerdir.
- l) Kontrolör: Su ürünleri toptan ve perakende satış yerlerinin 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, Su Ürünleri Yönetmeliği ve bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğunu denetlemekle görevli Bakanlık yetkilisidir.

- m) Denetçi: Su ürünleri perakende satış yerlerinin denetiminde görevlendirilmek üzere Sağlık Bakanlığının açtığı hizmet içi eğitim programını tamamlamış, gıda, beslenme, eczacılık, kimya, biyoloji, veterinerlik ve tıp alanında en az lisans düzeyinde eğitim görmüş denetim elemanları ile gıda alanında en az lise düzeyinde eğitim görmüş yardımcı denetim elemanıdır.
- n) Su Ürünleri Müstahsilleri: Ticari amaçla deniz ve iç sularda su ürünleri istihsal eden kaptan, balıkçı reisi, balıkçı ve tayfa gibi gerçek kişiler ile tüzel kişileri, bunların ortak ve çalışanları ile su ürünleri yetiştiricileridir.
- o) Komisyoncu: Su ürünleri hali veya toptan satış merkezi içerisinde, su ürünlerinin toptan satışı ve muhafazası amacıyla kendi adına ve müstahsili veya müvekkili hesabına komisyon hesabı üzerinden çalışan, bu amaçla kendilerine yer tahsisi yapılmış olan gerçek ve tüzel kişilerdir.
- p) Balıkçı Esnafı: **(Değişik: RG 14/7/2004-25522)** Halden ya da toptan satış merkezinden aldıkları ürünleri, perakende olarak satış amacıyla doğrudan insan tüketimine sunan ruhsatlı veya izinli şahıslar veya tüzel kişilerdir.
- r) Müzayede Alanı: Su ürünleri müstahsilleri tarafından su ürünleri haline veya su ürünleri toptan satış merkezine getirilen ürünlerin, toptan satışının yapıldığı ve bu amaçla ortak kullanıma ayrılmış alanlardır.
- s) Toptan Satış: Su ürünlerinin, müzayede alanlarında açık artırma veya gerektiğinde pazarlık usulüyle yapılan satış şeklidir.
- t) Perakende Satış: Doğrudan tüketiciye sunulmak üzere sadece su ürünleri müstahsilleri veya balıkçı esnafı tarafından gerçekleştirilen satıştır.

- u) Rüsüm: Su ürünleri halinde veya toptan satış merkezinde satışa sunulan günlük toplam su ürünlerinin satış bedelinin %3 ünü geçmemek şartıyla, belediyeye ödenen ücret miktarıdır.
- v) Soğuk Muhafaza Ünitesi: Su ürünlerinin, tazelik değerinin korunmasına yönelik olarak, vücut iç sıcaklıklarının 0°C ile +4°C arasında muhafazasına imkan verebilen teknik ve hijyenik şartların sağlandığı soğuk ortamlardır.
- y) Değerlendirme ve Paketleme Ünitesi: Su ürünlerinin, yalnızca sergilendiği veya perakende olarak satıcıya veya tüketiciye satıldığı yerler dışında, iç ve dış pazara yönelik olarak canlı, taze-soğutulmuş yada dondurulmuş formlarda değerlendirildiği ve bu amaçlara yönelik olarak, ambalajlama dahil gerekli işlemlerin yapılabildiği ünitelerdir.
- z) Sağlık Koruma Bandı: Toplum sağlığına ve çevreye muhtemel zararlı etkisi veya çevreden çalışanlarına gelebilecek zararlı etkiler dikkate alınarak, su ürünleri halinin etrafında bırakılması gereken iskan dışı alandır.

- **İKİNCİ BÖLÜM**

- **Su Ürünlerinin Toptan Satışı**

- **Toptan Satış**

- **Madde 5 — (Değişik: RG 14/7/2004-25522)**

- Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde su ürünlerinin toptan alım ve satımının su ürünleri halinde veya su ürünleri toptan satış merkezinde yapılması zorunludur. İhraç edilmek veya işlendikten sonra iç tüketime arz edilmek üzere, tekmeden tekneye veya doğrudan su ürünleri sanayiine yapılacak satışlar hariç, su ürünleri hali veya toptan satış merkezi dışında su ürünlerinin toptan satışı yapılamaz.
- Su ürünleri hali veya toptan satış merkezi içinde her ne şekilde olursa olsun, perakende satış yapılamaz. Bu amaç için, müzayede alanlarından tamamen bağımsız olarak oluşturulmuş alanlarda perakende satış yapılabilir.
- İhracata konu su ürünleri bu madde hükümlerine tâbi değildir. Bu amaçla satın alınan ürünlerin fiilen ihraç edilmemesi durumunda bu madde hükümleri bu ürünler hakkında da uygulanır.
- Deniz ve iç sulardan yetiştiricilik ya da avcılık yoluyla elde edilen ürünlerin karaya çıkarıldığı belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde toptan satış yeri yoksa, bu ürünlerin perakendecilere toptan satışı, menşe belgesi ya da satış belgesi ile yapılır.

- **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

- **Su Ürünleri Hali Kuruluş ve Çalışma İzinleri**

- **Kuruluş Yerlerinin Özellikleri**

- **Madde 6** - Su ürünleri halinin kurulmasında aranılan belli başlı şartlar şunlardır:

- a) Su ürünleri hali öncelikle, imar planlarında belirlenmiş ve bu amaçla tahsis edilmiş alanlarda kurulur. İmar planı yoksa veya mevcut planda su ürünleri hali için ayrılmış bir alan bulunmuyorsa, Bakanlığın olumlu görüşü alınarak belediyelerce alıcı ve satıcı için uygun altyapıların oluşturulduğu yerlerde kurulur.
- b) Su ürünleri hali, mesken, işyeri, zararlı madde üreten tesisler ve benzeri yerlere yakın alanlarda kurulamaz. Bu amaç için oluşturulan sağlık koruma bandı ilgili İmar Müdürlüğüne korunur.
- c) Balıkçı barınaklarına ait imar planları yapılmış ve bu imar planında da bu amaçla yer ayrılmışsa belirlenen bu alanlarda kurulur.
- d) Su ürünleri hali tercihen deniz veya göl kenarlarında kurulur.

- **Kuruluş İzni**

- **Madde 7** - Su ürünleri hali belediyeler ve gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulur. Su ürünleri hali kurmak isteyenler aşağıdaki bilgi ve belgeleri ibraz etmek şartıyla halin kurulacağı yerdeki Valiliğe müracaat etmek zorundadırlar.

- **Çalışma İzni**

- **Madde 8** - Su ürünleri hali kurmak üzere kuruluş izin belgesi alan belediyeler, gerçek ve tüzel kişiler Çalışma İzni alabilmek için, kuruluş izin belgesi ve aşağıdaki belgelerle birlikte ilgili Valiliğe müracaat etmek zorundadırlar.

- **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**
- **Su Ürünleri Halinin Altyapı, Fiziksel, Teknik ve Hijyenik**
- **Şartları Halde Bulunması Gereken Üniteler ve Özellikleri**
- **Madde 9** - Su ürünleri halinde bulunması gereken asgari üniteler ve bunların özellikleri belirtilmiştir.
- **Asgari Fiziksel ve Altyapı Şartları**
- **Madde 10** - Çalışma izni verilmesi için su ürünleri halinde bulunması gereken asgari fiziksel ve altyapı şartları belirtilmiştir.
- **Asgari Teknik ve Hijyenik Şartlar**
- **Madde 11** - Çalışma izni almış su ürünleri halinde çalışma esnasında uyulması gereken asgari teknik ve hijyen şartları belirtilmiştir.
- **BEŞİNCİ BÖLÜM**
- **Su Ürünleri Halinde Yer Tahsisine İlişkin Şartlar**
- **Yer Tahsisi**
- **Madde 12** - Belediyeler tarafından işletilen su ürünleri halinde ürün satış amaçlı yazıhane veya büro gibi iş yerleri öncelik ve yüzdeler sırasına göre;
- %30 u Su ürünleri merkez birlikleri, su ürünleri kooperatif birlikleri ve su ürünleri kooperatiflerine,
- %20 si Su ürünleri müstahsilleri, dernekleri, vakıfları ve bunların ticari işletmelerine,
- %50 si Su ürünleri komisyoncuları, ihracatçı, ithalatçı, balıkçı ve diğer gerçek ve tüzel kişilere Belediye Encümeni tarafından kura ile tahsis edilir.

- **ALTINCI BÖLÜM**
- **Su Ürünleri Halinde Ürün Dolaşımına İlişkin Şartlar**
- **Ürün Girişi**
- **Madde 13 — (Değişik: RG 14/7/2004-25522)**
- İşletmeci tarafından su ürünleri haline ürün getiren kişilerden, getirilen ürüne ilişkin olarak ürünün ticarî ve bilimsel isimleri, miktarları, yakalandıkları, yetiştirildikleri bölgeler, varsa en küçük boy uzunluğu, getirildiği, avlanıldığı teknenin ismi, teknenin sahibi, yetiştirildiği tesisin adı, yüklendiği yer ve tarihi, varış tarih ve saatini, nakliyeyi yapan aracın plâkasını ve özelliklerini gösterir giriş belgesi alınır..
- **Toptan Satış İşlemi**
- **Madde 14** - Hale getirilen su ürünleri, müzayede alanı içerisinde canlı, taze-soğutulmuş, işlenmiş veya dondurulmuş olarak, açık artırma usulü ile işletmecinin yetki verdiği satış memurları gözetiminde satılır. Satış açık artırma usulü ile gerçekleşmediği takdirde işletmecinin izni ile pazarlık usulü ile de toptan satışa sunulabilir.
- Satış esnasında tartı ve sayımda mal sahibi ve alıcının kontrolü esastır. Satışlar su ürünlerinin türlerine bağlı olarak adet, kilo, kasa, kutu, sepet gibi ölçüler baz alınarak yapılır.
- **Alım Satım İşlemleri**
- **Madde 15** - Alıcılar balıkçı esnafı olmalıdır. Balıkçı esnafı dışında işletmeci tanzim satış maksadıyla bizzat alıcı olabileceği gibi, aynı amaçla işletmecinin gözetim, denetim ve organizasyonu altında, işletmece alıcı müsaadesi verilen şahıslar alıcı olarak müzayedeye katılabilir. Satışlar işletmece sıkı şekilde izlenir ve denetlenir. İşletmeci, su ürünlerinin gerçek piyasa fiyatında satılmasını sağlamak, gerek müstahsilin ve gerekse işletme aleyhine olacak şekilde anlaşmalı ve muvazaalı satışları önlemekle sorumludur.

- **Ürünün Çıkışı ve Nakledilmesi**
- **Madde 16 – (Değişik fıkra: RG 14/7/2004-25522)**Halden ürünlerin çıkışı, belirlenmiş olan yerlerden yapılır. Ürünlerin hal dışına çıkarılması esnasında işletmeci tarafından gerekli kontroller yapılır. Şüpheli durumlarda ilgili tarafların huzurunda tartı ve/veya sayım işlemi yenilenir. Ürün çıkışlarının işletmeci tarafından kaydı tutulur. Hal giriş belgesindeki bilgilerin doğruluğu kontrol edilir ve satışı yapılmış, nakledilecek ürüne ait sevk belgesi düzenlenir. Sevk belgelerinde her türün ticarî ve bilimsel isimleri, yakalandıkları, yetiştirildikleri bölgeler, satışı yapılan ürünlerin büyüklüğü ya da ağırlığı, sınıfları ile sunumları, tazelikleri, her türün satış miktarı ve kilo fiyatı, halden çıkarılan ürünlerin götürüldüğü yerler, alıcı, satıcının adı ve soyadı veya firma adı, satışın yapıldığı yer ve tarih, hal giriş belgesine atıf, avlanıldığı tarih ve avlanıldığı teknenin ismi, sahibi, plâkası, ithalinin yapıldığı ülke, ithalâtçısı, yetiştirildiği tesisin adı, nakliye yapan aracın plâkasını ve özelliklerini gösterir bilgiler yer alır.
- Halden hale toplu su ürünleri naklinde sağlık sertifikası aranır.
- İlk satışı yapılmış olan su ürünleri, depolama ve nakliye süresince ürün formuna göre, uygun sıcaklıklarda tutulur.
- Su ürünleri hiçbir şekilde kontaminasyona neden olabilecek yada hijyenini etkileyebilecek başka ürünlerle bir arada depolanamaz veya nakledilemez.
- **(Değişik: RG 14/7/2004-25522)** Su ürünlerinin nakliyesinde kullanılan vasıtalar, ürün formuna uygun sıcaklığı muhafaza edebilecek yapıda donatılmış, ısı yalıtımlı kapalı kasası veya frigorifik özelliği olan soğutmalı araçlar olmalıdır. Ürünleri soğutmak için buz kullanılıyorsa, buzun erimesiyle oluşan suyun ürünlerle temasını önleyecek drenaj sistemi bulunmalıdır. Aynı araçla ürünlere ilâve amaçlı buz taşınması durumunda buz, ağız kapalı hijyenik taşıyıcı kaplar içerisinde bulunmalı ve buzun erimesiyle oluşan suyun ürünle temas etmemesi sağlanmalıdır. Nakliye vasıtalarının iç yüzeyleri, su ürünlerini olumsuz yönde etkilemeyecek şekilde imal edilmiş, temizlenmeleri ve dezenfeksiyonları kolay olmalıdır.
- Su ürünleri toptan satış yerlerinden perakende satış yerlerine, açıkta veya üstü açık şekilde nakledilemez.

- **YEDİNCİ BÖLÜM**

- **Su Ürünleri Toptan Satış Merkezinin Kuruluş, Çalışma İzinleri ve Ürün Satışı Kuruluş Yerlerinin Özellikleri**

- **Madde 17** - Su ürünleri toptan satış merkezinin kurulmasında aranılan asgari şartlar belirtilmiştir.

- **Çalışma İzni**

- **Madde 19** - Çalışma izni almak isteyenler kuruluş izin belgesi ile birlikte aşağıdaki bilgi ve belgeleri ibraz etmek şartıyla İl Müdürlüğüne müracaat etmek zorundadırlar.

- **Asgari Bulunması Gereken Üniteler ve Özellikleri**

- **Madde 20** - Su ürünleri toptan satış merkezinde bulunması gereken asgari üniteler ve bunların özellikleri belirtilmiştir.

- **Asgari Fiziksel ve Altyapı Şartları**

- **Madde 21** - Çalışma izni verilmesi için su ürünleri toptan satış merkezinde bulunması gereken asgari fiziksel ve altyapı şartları verilmiştir. .

- **Asgari Teknik ve Hijyenik Şartlar**

- **Madde 22** - Çalışma izni almış Su Ürünleri Toptan Satış Merkezinde çalışma esnasında uyulması gereken asgari teknik ve hijyen şartları belirtilmiştir.

- **Yer Tahsisi**

- **Madde 23** - Belediyeler tarafından işletilmekte olan su ürünleri toptan satış merkezinde, satış yerlerinin tahsisine ilişkin esas ve usuller Belediye Encümeni tarafından belirlenir. Ancak talep olduğu takdirde, en az %30 unun su ürünleri merkez birlikleri, su ürünleri kooperatif birlikleri ve su ürünleri kooperatiflerine tahsisi zorunludur.

- **Ürün Girişi, Satışı ve Çıkışı**

- **Madde 24** - Su ürünleri toptan satış merkezine su ürünlerinin girişinde Yönetmeliğin 13 üncü, çıkışında 16 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

- **SEKİZİNCİ BÖLÜM**
- **Perakende Satış Yerleri**
- **Perakende Satış**
- **Madde 25 — (Değişik: RG 14/7/2004-25522)**
- Su ürünleri; alışveriş merkezleri, balık satış amaçlı dükkânlar gibi sabit perakende satış yerleri ile sabit olmayan, semt pazarları gibi belirli zamanlarda kurulan perakende satış yerleri dışında doğrudan tüketiciye satılamaz.
- Ürünlerin olumsuz çevre şartlarından etkilenmesini önleyecek donanıma sahip sürekli soğutmalı araçlar dışındaki seyyar satış araçları kullanılarak perakende satış yapılamaz.
- Perakende satış yerlerinde, satılan ve sergilenen ürünlerin toptan satış yerlerinden, nakil ve sağlık koşullarının kontrol edilerek geldiğini gösterir belgeler ile menşe belgesinin ve istenildiğinde yetkililere gösterilmek üzere, toptan satış yeri çıkış faturalarının da bulundurulması zorunludur.
- **Sabit Perakende Satış Yerlerinin Teknik ve Hijyen Şartları**
- **Madde 26** - Sabit perakende satış yerleri aşağıdaki teknik ve hijyen şartlarını taşımalıdır.
- **Sabit Olmayan Yerlerde Perakende Su Ürünleri Satışı**
- **Madde 27** - Semt pazarları gibi belirli zamanlarda kurulan yerlerde perakende su ürünleri satışında bazı şartlar aranır.